İDİL

SERAMİK SANATINDA KARIŞIK MALZEME KULLANIMI ÖRNEĞİ: TAKURO KUWATA SERAMİKLERİ

Şafak Çetin ÖZKAN
Dr. Öğr. Üyesi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, safak.ozkan@ibu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5224-8655

Özkan Şafak Çetin. "Seramik Sanatında Karışık Malzeme Kullanımı Örneği: Takuro Kuwata Seramikleri". idil, 121 (2025/6): s. 1025–1037. doi: 10.7816/idil-14-121-05

ÖZ

Bu çalışma, seramik sanatında malzeme kullanımının tarihsel süreçteki dönüşümünü ve çağdaş seramik sanatındaki rolünü, malzemenin form, anlam ve anlatım üzerindeki etkisini vurgulayarak incelemektedir. Çağdaş seramik sanatçılarının, metal, ahşap, cam, taş gibi farklı malzemeleri seramikle birleştirerek teknik ve kavramsal açıdan özgün üretimleri ve tarih boyunca seramik sanatının malzeme ile kurduğu derin ilişki, çalışmanın odağını oluşturur. Bu bağlamda, Takuro Kuwata'nın sanatı, seramik dışı malzeme kullanımına örnek olarak analiz edilmektedir. Kuwata'nın, geleneksel Japon tekniklerini (ish-haze, kairagi) çağdaş bir yorumla kullanarak gelenek ve yenilik arasında bir bağ kurduğu; taş kullanımı ve cesur renkleriyle seramiğin sınırlarını zorlayarak malzemenin doğasına dair yeni anlamlar ürettiği gösterilmektedir. Çalışma, seramik sanatında farklı malzeme kullanımının, sanatçılara geniş bir ifade alanı sunduğunu, geleneksel çerçevenin aşılmasını sağlayarak yeni anlatım biçimlerinin gelişmesine olanak tanıdığını ve Kuwata'nın eserlerinin bu duruma örnek olduğu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Seramik sanatı, Karışık malzeme kullanımı, Çağdaş sanat, Takuro Kuwata, Japon seramik geleneği, Taş, Seramik sır

Makale Bilgisi:
Geliş: 17 Haziran 2025 *Düzeltme:27 Ağustos 2025* *Kabul: 1 Eylül 2025*

© 2025 idil. Bu makale Creative Commons Attribution (CC BY-NC-ND) 4.0 lisansı ile yayımlanmaktadır.

Giriş

Sanat, tarih boyunca düşünce ve kavramların aktarımında konuşma diline benzer bir iletişim aracı işlevi görmüştür. Sanatçı, iç dünyasındaki düşünce ve duyguları, maddi bir form aracılığıyla somutlaştırarak eserlerini meydana getirir. Bu süreçte kullanılan malzemeler, yapıtın dokusal niteliğini ve maddi özünü belirleyen temel bileşenlerdir. Seramik sanatı malzeme ile kurduğu derin ve katmanlı ilişki bakımından ayrıcalıklı bir konuma sahiptir. Günümüzde seramik sanatçıları, sanatsal anlatımlarını genişletme ihtiyacı duyduklarında, farklı malzeme türlerine yönelmekten çekinmeyerek, seramik sanatının disiplinler arası etkileşimlerle zenginleşmesine önemli bir katkı sunmaktadırlar.

Malzeme ve Sanat İlişkisi

Görsel sanatlar, insan düşüncesinin ve estetik algısının somut tezahürleri olarak, tarih boyunca dönüşüm geçirmiştir. Malzeme ve sanat arasındaki etkileşim alanı, insanlık tarihinin başlangıcından itibaren dinamik bir dönüşüm ile sürekli evrimleşmektedir. Sanatın doğuşundan itibaren malzeme, zenginliği ve kullanımındaki özgünlüğü ile tanımlayıcı bir ögedir. Çağlar boyunca kullanımındaki değişimler ve çeşitlilikleriyle var olmuş bu öğe yaratıldığı döneme de işaret eden bir belirteçtir.

Sanatsal yaratının ilk evrelerinde, sanatçılar, doğal çevrenin sunduğu taş, kil ve kemik gibi organik materyallerle form arayışına girmiş, mağara resimleri ve heykeller aracılığıyla ritüelistik ve dini sembolizmi ifade etmişlerdir. Orta Çağ sanatında, dini otoritenin belirleyici etkisiyle yoğrulan estetik anlayış, mozaik, fresk tekniklerin gelişmesine yol açarken, mimari ihtiyaçlar ve gelişen teknoloji ile yaratılan vitray üretimleri dönemi tanımlayan katedralleri var etmiştir. Rönesans döneminde ise, bilimsel ve hümanist düşüncenin malzemeye dair bakışı ile, mermer ve bronz heykeller ile tuval üzeri yağlı boya eserler sanatsal üretimdeki dilin merkezine yerleşmiştir. Sanayi Devrimi'nin derin etkisiyle 19. yüzyılda, endüstriyel malzemelerin erişilebilirliğinin artması, demir, çelik ve cam gibi materyallerin yaygınlaşmasına zemin hazırlamıştır.

Çağdaş sanat, 20. yüzyılın başlarından itibaren Marcel Duchamp'ın "ready-made" (hazır nesne) kavramını sanat dünyasına tanıtmasıyla köklü bir dönüşüm yaşamıştır. Bu yaklaşım, sanat eserinin kavramsal içeriğine odaklanarak, her türlü malzemenin ve teknolojinin sanat pratiğine dahil edilmesinin önünü açmıştır. Hazır nesnelerin kullanımı, 1960'larda yeni anlatı biçimlerinin ortaya çıkmasına zemin hazırlamış ve sanatın kavramsallaşma sürecini başlatmıştır. Günümüz sanatında medyum çeşitliliği, sanatın tanımını tartışmaya açarken, sanatçı için malzeme, bir öneri ya da anlatımın kendisi haline gelmiştir. Sanat eseri ile sıradan nesne arasındaki kesin sınırların belirsizleşmesiyle, her türlü nesne sanat nesnesi olarak sergilenebilir hale gelmiş ve her medyumun kullanılabildiği bir alan oluşmuştur. Bu durum, müze ve galeri gibi geleneksel sanat mekanlarının dönüşümüne de yol açmış; Carl Andre'nin tuğlaları, Nam June Paik'in heykelleri ve Jannis Kounellis'in atları gibi farklı eserler sergilenmeye başlamıştır. Hatta köprüler, denizler ve gökyüzü gibi alışılmadık mekanlar, sanatın yeni malzemeleri olarak benimsenmiştir. Postmodernizm, yüksek ve popüler kültür arasındaki ayrımları bulanıklaştırarak, sanatçıların atık ve hurda malzemeleri kullanmalarını teşvik etmiştir. 1980'lerde bilgisayar teknolojisinin yükselişiyle dijital sanat önem kazanmış, sanatçılar dijital görüntüleme, oyun ve internet gibi alanlarda eserler üretmeye başlamıştır. Arazi sanatı ise, nesneleri galeri dışında, kendi doğal ortamlarında ya da farklı mekanlarda sergileyerek, mekanlar arasındaki sınırları ortadan kaldırmıştır. Pop Art, Yeni Gerçekçilik, Minimalizm, Kavramsal Sanat, Fluxus, Arte Povera ve Performans Sanatı gibi çağdaş sanat akımları da bu süreçte farklı materyallerin kullanımını teşvik edildiği alanları açmıştır. (DURMAZ, 2018)

Günümüzde sanat, gelişen dijital teknolojiler ve yapay zekânın etkisiyle köklü bir dönüşüm geçirmektedir. Sanatçılar artık sadece tuval, boya gibi geleneksel malzemelerle sınırlı kalmayıp; veri, kod, algoritmalar ve hatta sanal gerçeklik gibi unsurları da "malzeme" olarak kullanmaktadır. Bu durum, AARON, The Painting Fool, Ai-Da gibi yapay zekâ destekli sistemlerin özgün eserler üretebilmesiyle somutlaşmaktadır. (Güney, 2020) Sanatçının rolü de bu süreçte değişmekte; yaratıcı sürecin tek sahibi olmaktan çıkarak, disiplinler arası iş birlikleriyle ve hatta yapay zekâyı eğiten, yönlendiren bir konuma evrilmektedir. Malzemenin niteliği tarihsel süreç boyunca sanatçının ifade repertuvarını biçimlendiren temel bir unsur olarak işlev görmüştür. Ancak, çağımızda dijital teknolojiler ve yapay zekâ gibi yeni medyumların sanat pratiğine entegrasyonu, malzemenin sanatsal ifadedeki rolünü, daha önce deneyimlenmemiş bir etki ve nüfuz alanına taşımıştır.

Bu kapsamlı tarihsel süreç, malzeme kullanımının salt estetik bir seçim olmanın ötesinde, dönemin

teknolojik, sosyokültürel ve felsefi değerleriyle yoğrulmuş dinamik bir ifade aracı olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Sanatçılar, farklı materyal ve teknikleri kullanarak üç boyutlu eserler inşa ederken, tasarım prensipleri, bu plastik sanat formlarının kompozisyonunu, oranlarını ve denge unsurlarını belirleyen temel bir çerçeve sunar. Bu prensipler, eserin izleyici tarafından algılanış biçimini doğrudan etkileyerek, sanatsal deneyimin niteliğini belirler. Malzeme seçimi ise, eserin ruhunu ve iletmek istediği mesajı derinlemesine etkileyen, ayrılmaz bir bileşen olarak öne çıkar.

Bir çalışmada kullanılan malzemenin etkinliğini tasarım prensipleri belirlemektedir. Bu bağlamda, malzemelerin fiziksel özellikleri ile estetik değeri, ritim, denge, vurgu, hareket ve uyum gibi temel tasarım prensiplerinin rehberliğinde kapsamlı bir etkileşim içindedir. Ritim, malzemenin tekrar eden dokusal veya biçimsel motiflerinin ustaca kullanımı aracılığıyla esere akışkanlık ve devamlılık nitelikleri kazandırabilir; bu sayede izleyicide belirli bir düzen ve harmoni algısı inşa edilir. Denge, malzemelerin kompozisyon içerisindeki dağılımı ve görsel ağırlığı hassas bir şekilde planlanarak eserin yapısal sağlamlığını ve kalıcılığını destekler; böylelikle görsel bir istikrar ve bütünlük oluşturulur. Vurgu, malzemenin seçkin karakteristiklerini veya belirli bölümlerini ön plana çıkararak izleyicinin dikkatinin eserin odak noktalarına yönelmesini temin edebilir ve yapıtın ana temasını veya anlatısını vurgulayarak iletme fonksiyonunu üstlenir. Hareket, malzemenin dinamik formasyonu ve yerleştirilmesi vasıtasıyla eserin canlılığını ve enerjisini ifade ederek, izleyicide kinetik bir algı ve duygusal bir bağlantı oluşturulmasına olanak tanır. Nihayetinde, uyum, tüm malzeme elemanlarının bir arada ahenkli ve bütünleşmiş bir vaziyette var olmasını sağlayarak eserin genel estetik değerini ve içsel tutarlılığını artırır. Bu prensipler, sanatçının malzeme ile kurduğu derin ve yaratıcı etkileşimi biçimlendirerek, eserin hem estetik hem de duygusal etkisini zenginleştirir ve izleyiciyle daha kuvvetli ve anlamlı bir iletişim tesis edilmesine imkân tanır.

Farklı malzemelerin bir eserdeki yerleşimi, tüm temel tasarım ilkelerinin bir sonucudur. Malzemenin özellikleri, bu ilkeler doğrultusunda anlam kazanır ve eserin bütünlüğünü oluşturur. Sanatçı, bu ilkeleri kullanarak farklı malzemeleri bir araya getirir ve özgün bir eser ortaya koyar. Yani, eserdeki malzeme çeşitliliği, tesadüf değil, tasarım ilkelerinin bilinçli kullanımının bir göstergesidir

Seramik Sanatında Farklı Malzeme Kullanımı

Seramik sanatı, insanlığın en köklü ve etkileyici ifade biçimlerinden biri olarak, tarih boyunca çeşitli form ve yaklaşımlar ile insan yaşamının vazgeçilmez bir unsuru olmuştur. İlk uygarlıklardan bu yana, seramik üretimi diğer sanat ve zanaat dallarıyla bütünleşik gelişmiş, kültürel ve teknolojik ilerlemelerle sürekli bir değişim göstermiştir.

Seramiğin farklı malzemelerle birlikteliği, tarih boyunca yaratıcılığı genişletme ve eserlere yeni boyutlar kazandırma olanağı sunmuştur. Örneğin, seramik ve metalin birleşimiyle elde edilen süs eşyaları ve kaplar hem işlevsel hem de estetik açıdan değerli görülmüştür. Metal zımbayla restore edilmiş ve işlevselliğini sürdüren bir seramik kap, basitçe çöpe atılmak yerine gerçekleşen onarımıyla, nesneye atfedilen kültürel ve duygusal değeri açıkça ifade eder. Osmanlı kültürünün işlevsel estetiğinde somutlaşan kahve fincanlarının metal muhafazaları olan zarflar, salt kullanım amacını aşarak estetik bir tercihin görsel ifadesi olarak öne çıkar. Burada metal, seramiğin kırılganlığına karşı bir koruma sağlamanın ötesinde, üretimine harcanan zaman, bilgi ve emeği yansıtır. Bu özelliğiyle fincana değer katan zarflar, görsel bir zenginlik ve statü sembolü haline gelir. Benzer şekilde, Osmanlı döneminde yaygın olarak kullanılan seramik ve ahşap karışımı lüleler, seramiğin ateşle olan ilişkisini ve ahşabın hafif ve esnek yapısını birleştirerek, malzeme bilgisinin teknik olanakları dahilinde gelişen özgün bir üretim pratiğini ortaya koyar. Herhangi bir nesnenin boşlukta tek başına var olmadığı göz önünde bulundurulduğunda, bir kabı içindeki yemekle, vazoyu çiçeğiyle, karoyu da bulunduğu mimariyle birlikte değerlendirmek gerekir. Nihayetinde, izleyici nesneleri daima çevrelerindeki bütünlük içerisinde algılar. Mimarlıkta ise malzemelerin birbiriyle etkileşimi önemli bir nokta olarak karşımıza çıkar. Seramik sanatının beton, taş, cam ve mozaik gibi farklı malzemelerle zenginleşerek mimari yapılarda yarattığı görkemli değerler, mekân içinde farklı malzeme birlikteliklerinin kendi bağlamını aşan etkileyici bir güce erişebileceğini kanıtlar niteliktedir.

Seramik sanatının farklı malzemelerle ilişkisini incelerken, süreçteki taklit olgusunu da değinmek gerekmektedir. Seramik, tarih boyunca farklı malzemeleri taklit etme eğiliminde bulunmuştur. İnsanlar seramiği, daha değerli addedilen kıymetli metal ve madenlerin yerine ikame etmiştir. Tunç Çağı'nda kıymetli madeni kapların ortaya çıkışıyla, seramik kaplar bu metalleri taklit etme yoluna gitmiştir (Sarnıç, 2016). Bu

taklit eylemi, toplumun yönlendirmesiyle ortaya çıkan bir ihtiyaç iken, tarihsel süreçte bu metal malzemelere erişilebilirliğinin artması, yapılan seçimi sanatsal anlatım perspektifinden daha dürüst bir temele oturtmuştur.

Güncel alandaki seramik üretim pratiği, çeşitli malzeme kullanımlarını kapsayacak biçimde

Görsel 1 Arlene Shechet*, Deep Dive,* 2020. Sırlı seramik, boyalı sert ağaç, çelik, 99,1 × 96,5 × 50,8 cm.

https://www.pacegallery.com/artists/arlene-shechet/

genişletildiğinde, sanatçının yaratıcı yetkinliğini artırma ve anlatı biçimini zenginleştirme olanağı doğar. Çağdaş seramik sanatçıları, metal, ahşap, cam ve hatta geri dönüştürülmüş materyaller gibi muhtelif bileşenleri, eserlerine bütüncül bir yaklaşımla entegre ederek, özgün kompozisyonlar inşa etmeyi seçebildikleri görülmektedir. Bu metodoloji ile seramiğin doğasından kaynaklı sınırlılıkların aşılmasına imkân tanıyarak eserlere farklı bir yaklaşım sağlamaktadır.

Çağdaş seramik sanatında, malzeme kombinasyonlarına dayalı bu deneysel yaklaşımlar yaygınlaşırken, birçok sanatçı farklı materyallerle seramiğin sınırlarını zorlamaktadır. Örneğin, Arlene Shechet, seramik heykellerini metal ve ahşap unsurlarıyla birleştirerek bedensel ve absürt formlarıyla akışkanlık ve dönüşümü çağrıştırırken (The Metropolitan Museum of Art, tarih yok), Aneta Regel-Kusztik, seramik ve taşı heykellerinde bir araya getirerek organik formları ve doğal süreçleri vurgulayan, romantik ve soyut bir yaklaşım sergilemektedir (Christian, 16). Christina Bothwell ise, kil ve camı ustalıkla birleştirerek, ruhani figürler ve spiritüel, türler arası etkileşimlerden oluşan karma bir dünya kurgulamaktadır. (Mothes, 2025) Bu sanatçılar ve benzerleri, farklı malzemelerin potansiyellerini seramik sanatıyla harmanlayarak

özgün bir aktarım sunmaktadır.

Özellikle seramik sanatında, farklı malzemelerin uygulanışı, eserin boyutsal, biçimsel ve dokusal çeşitliliğinin artırılmasına hizmet etmekte, bu sayede, sanatçı ihtiyaçları doğrultusunda malzemenin fiziksel ve estetik özelliklerini bileştirerek, izleyici ile iletişim kuran bir anlatıyı mümkün kılmaktadır. Bu süreçte, materyallerin doğasındaki özgünlük ve sanatçının yaratım yeteneği bir araya gelerek, bir sentez oluşturmakta ve eserin etkisini güçlendirmektedir. Güncel seramik sanatındaki bu tür malzeme uygulamaları, sanat eserlerinin yalnızca biçimsel algılanışı ile sınırlı kalmayıp, aynı zamanda malzemenin kendisinin de anlatımın ayrılmaz bir parçası haline gelmesini sağlamaktadır.

Takuro Kuwata

Takuro Kuwata, çağdaş Japon seramik sanatının en dikkat çekici ve yenilikçi isimlerinden biridir. Geleneksel Japon seramik tekniklerini cesur, deneysel ve beklenmedik bir şekilde kullanarak, güncel seramik sanatında önemli bir yer edinmiştir. Kuwata'nın eserleri, canlı renkleri, abartılı formları ve malzemenin sınırlarını zorlayan yaklaşımıyla izleyici ile bağ kurmaktadır.1981 yılında Hiroşima, Japonya'da doğan Takuro Kuwata, Tajimi, Gifu'da yaşamakta ve çalışmaktadır. Kyoto Saga Sanat Koleji, Güzel Sanatlar Bölümü, Seramik Sanatları'ndan (2001) mezun olan Kuwata, 2002 yılında usta çömlekçi Susumu Zaima'nın yanında eğitimine başlamıştır. 2015 yılında Kuwata, Arts Council Tokyo'dan bir hibe kazanmış ve bu hibe, Sogetsu Plaza, Tokyo'da "Heaven, Indoor Stone Garden" adlı kişisel sergisiyle sonuçlanmıştır. 2018'de LOEWE Craft Prize 2018'de finalist olarak iki özel ödülden birini almış ve eseri daha sonra Londra'daki Design Museum'da sergilenmiştir. Takuro Kuwata, New York, Tokyo, Brüksel,

Londra ve Kyoto gibi şehirlerdeki önemli galerilerde (Salon 94, Pierre Marie Giraud, Alison Jacques Gallery) ve mekanlarda (Kiyomizu-dera Tapınağı, Sogetsu Plaza) kişisel sergiler açmıştır. Eserleri, Boca Raton Museum of Art, The Palm Springs Art Museum, Rubell Family Collection, 21st Century Museum of Contemporary Art (Kanazawa) ve The Metropolitan Museum of Art gibi önde gelen uluslararası müze ve özel koleksiyonlarda yer almaktadır. (Alisonjacques, tarih yok)

Görsel 2 Takuro Kuwata, *Taş Patlamış Kâse*, 2013. https://www.centralcalclay.com/points-of-interest/takuro-kuwata

Kuwata'nın eserlerinin özgünlüğünü ve sanatsal derinliğini tam olarak kavrayabilmek için, salt teknik ustalığın ötesine geçmek ve eserlerini çevreleyen daha geniş bağlamda incelemek gereklidir. Bu bağlamı oluşturan temel unsurlar arasında Japon seramik sanatının zengin tarihsel mirası, alışılmadık bir malzeme olarak taşın Kuwata'nın pratiğindeki rolü ve sanatçının kendine özgü renk paleti ve tercihleri öne çıkar. Dolayısıyla, Kuwata'nın sanatsal evrenine daha yakından bakabilmek için, bu üç temel öğeyi ayrı ayrı ele alarak, çözümlemek doğru olacaktır.

Takuro Kuwata'nın Eserlerinin Tarihsel Miras ile İlişkisi

Çağdaş seramik sanatı, geniş ve katmanlı bir tarihsel anlatı birikiminin üstünde konumlanır. Geçmişin seramik üretim teknikleri, estetik yaklaşımları ve kültürel anlamları, günümüz sanatçılarının pratiğini derinden etkilemeye devam etmektedir. Günümüz seramik sanatçılarının birçoğu, tarihsel mirası bir referans noktası olarak kullanarak, yeni sorular sormakta, anlatılar üretmekte ve sınırları zorlayarak çağdaş dünyanın dinamiklerine cevap aramaktadır. Çağdaş seramik, geçmişle sürekli bir etkileşim ve diyalog halinde, kendi özgün kimliğini ve kültürdeki yerini inşa etme sürecindedir.

Görsel 3 Arakawa, Toyozo. (1958). *Su kabı, shino sırı*, Stoneware. ve bu tarihi örneğin sırından ilham alan Takuro Kuwata'nın kap denemesi.

https://www.instagram.com/p/B5SHL2fApz7/?utm_source=ig_web_button_share_sheet&igsh=ZDNlZDc0MzIxNw==

Çağdaş Japon seramik sanatının önemli temsilcilerinden olan Takuro Kuwata, çalışmalarında güncel sanatsal ve estetik değerlerden aldığı ilhamı, ishi-haze ve kairagi gibi geleneksel tekniklerle harmanlayarak kendine has bir ifade dili geliştirir. Kuwata'nın Instagram paylaşımları geleneksel tekniklere yaptığı göndermeleri görsel olarak açıklayarak, sanatçının tarihle kurduğu derin bağı anlamamızı sağlar. Geçmişten günümüze uzanan zanaat pratiklerine derin bir saygı duyan Kuwata, bu tarihi teknikleri sadece tekrar etmekle kalmaz, aynı zamanda onları kendi sanatsal vizyonuyla yeniden yorumlayarak çağdaş seramik dünyasında özgün bir yer edinir. Kuwata, "Kuralları yıkmaya çalışmıyorum. Sadece çömlekçiliğe çağdaş bir duyarlılık katmak istiyorum. Gerçekten yeni, zamanımızı yansıtan bir şey yaratabileceğime inanıyorum." diyerek, seramik kültürünün tarihine olan bağlılığını vurgulamıştır (Alisonjacques, 2025).Kairagi küçük çatlaklar ve grenli bir sır yapısı olan bir sır türüdür. İsmi, kılıç kını ve kabzasının etrafına sarılmış köpekbalığı derisine (kairagi) benzeyen görünümünden gelmektedir. Kelime anlamıyla "erik çiçeği derisi" anlamına gelmektedir. (KOGEI STANDARD, tarih yok). Sanatçının üretimlerinde sırın etkisi gelenekselden daha büyük dokular ve abartılı yapılarla kopar. Bu köklü tarihi olan seramik sır tekniğinin sanatçının üretimindeki yeri, Kuwata'nın seramik tarihi ile olan ilişki biçimini vurgulaması açısından önemlidir.

Kairagi küçük çatlaklar ve grenli bir sır yapısı olan bir sır türüdür. İsmi, kılıç kını ve kabzasının etrafına sarılmış köpekbalığı derisine (kairagi) benzeyen görünümünden gelmektedir. Kelime anlamıyla "erik çiçeği derisi" anlamına gelmektedir. (KOGEI STANDARD, tarih yok). Sanatçının üretimlerinde sırın etkisi gelenekselden daha büyük dokular ve abartılı yapılarla kopar. Bu köklü tarihi olan seramik sır tekniğinin sanatçının üretimindeki yeri, Kuwata'nın seramik tarihi ile olan ilişki biçimini vurgulaması açısından önemlidir.

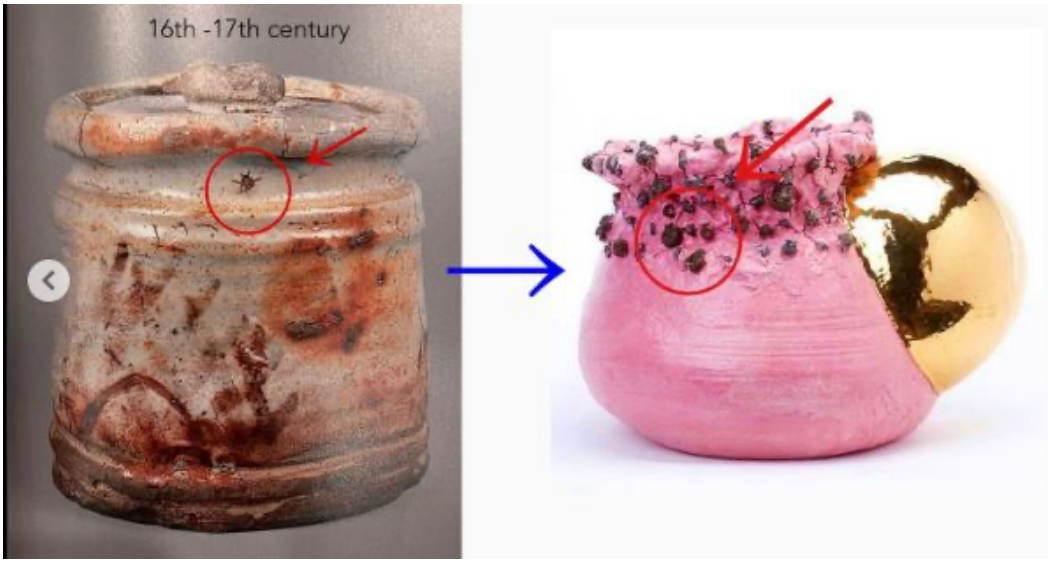

Görsel 4 Ishi-haze iki adet kap. Kuwatanın ilham sürecini kendi görselleştirmesi ile anlatımı.

https://www.instagram.com/p/CxkpE9-r7Tt/?utm_source=ig_web_copy_link&igsh=MzRlODBiNWFlZA==

Kuwata'nın geleneksel tekniklere olan ilgisi sadece kairagi ile sınırlı kalmaz; sanatçı aynı zamanda Ishi-haze tekniğine de ilgi duymuştur. Ishi-haze, Japon seramik sanatında "taş patlaması" anlamına gelen bir tekniktir. Yüksek sıcaklıklarda gerçekleştirilen pişirme sürecinde, seramik bünyesindeki taşlar genleşerek, seramik yüzeyinde özgün çatlak desenleri meydana getirir. (Resoruce Crafts Glossary, tarih yok) Ishi-haze tekniği, taş ve seramik malzemelerinin özgün bir kombinasyonunu bünyesinde barındırarak, sanatçının kişisel ifadesini yansıtan eserlerin temelini teşkil etmektedir. Japon kültüründeki wabi-sabi değerlerinin bir parçası olarak ortaya çıkan bu tekniğin kökenlerini çay seremonilerinde kullanılan tarihi kaplardaki örneklerde bulabiliriz.

Teknik uygulama açısından, Ishi-haze, seramik kilinin bünyesine veya yüzeyine taş parçalarının entegre edilmesiyle gerçekleştirilir. Pişirme sürecinde, bu taşlar genleşerek seramik yüzeyinde karakteristik çatlakların oluşmasına neden olur. Bu çatlaklar, eserlerde hem görsel hem de dokunsal düzeyde bir kontrast yaratarak, dinamizm ve gerilimi görsel dilinin merkezine koyar.

Takuro Kuwata, ishi-haze tekniğinin kökenini bizzat şu ifadelerle dile getirir: "Bu tekniğe İshi-haze adı verilir. Bu aslında kaza ile bilinçsizce küçük bir taşın kile karışması ile oluşmuştur. Çay seremonisi katılımcıları taşı ilginç bir vurgu olarak görmüş, bunun sonucu olarak geleneksel bir teknik halini almıştır (Šifkovič, 2015)." Sanatçı, bu mütevazı başlangıç noktasından hareketle, seramik ve taş arasındaki etkileşimlerin sunduğu potansiyeli tekrar keşfetmiştir. Geleneksel yöntemin sınırlarını aşan deneysel bir yaklaşım ile Kuwata, başlangıçta küçük boyutlarda kullanılan taşları giderek büyüterek, kendi özgün sanatsal dilini inşa etmiştir. Bu dönüşüm sürecinde, taşlar yalnızca geleneksel seramik üretiminde kullanılan bir dekoratif unsurlar olmaktan çıkarak, formun temel yapı taşlarından birine evrilmektedir. Kuwata'nın yorumunda, taşlar artık sadece yüzeyi zenginleştiren eklentiler değil, eserin formunu bizzat şekillendiren, belirleyici bir role sahip biçimsel elemandır.

Geleneksel uygulamada sıklıkla tercih edilen taşlar, genellikle volkanik kökenli olup, yüksek ısıya dayanıklılık ve çeşitli renk tonları sergilemektedir. Taşların seramik yüzeyine yerleştirilmesi malzemenin fırında nasıl davranabileceğine dair bilgi ve deneyim gerektiren bir süreçtir. Bu aşamada taşların yüzeye planlı bir şekilde dağıtılması ve arzu edilen çatlak etkisinin nasıl olacağı tahmin edilmesi gerekmektedir.

Sanatçı kültürünün tarihteki izinden giderek, taşların fırın sürecindeki öngörülemeyen davranışlarından doğan "kusurları" ve sırın kontrollü çatlamasını salt hatalar olarak görmez; tam tersine, bu tesadüfi ve doğal süreçleri özgün bir sanatsal ifade aracına dönüştürür. Süreçleri bilinçli bir şekilde aşırılığa taşıyarak, ortaya çıkan bu beklenmedik sonuçlara odaklanan Kuwata, seramik sanatında kusurun estetiğini yücelterek geleneksel zanaat anlayışı ile çağdaş sanatsal arayışlar arasında dikkate değer bir sentez yaratır ve eserleriyle bu diyalogda önemli bir köprü işlevi görür.

Takuro Kuwata'nın seramik pratiği, tarihsel Japon seramik gelenekleriyle gerilimli ve dönüştürücü bir ilişki kurar. Garth Clark'ın Takuro Kuwata'ya yazdığı açık mektupta da belirtildiği üzere, Kuwata'nın sanatı, geçmişin mirasını inkar etmekten ziyade, onu sorgulayıp, evrim geçirterek ve sınırlarını zorlayarak yeniden şekillendirme gayreti olarak değerlendirilebilir. (Clark, 2020) Geleneksel ishi-haze ve kairagi tekniklerini benimseyen Kuwatanın, köklerini geçmişten alan yöntemleri statik bir tekrar şeklinde değildir, onları kendi çağdaş estetik anlayışıyla dönüştürür. Batı seramik geleneğinin zanaatkarlık ve mükemmeliyet ideallerine bir karşıtlık oluşturan Kuwata'nın abartılı, kusurlu ve kontrol dışı süreçlere odaklanması, geleneksel seramik formlarının ve tekniklerinin yepyeni ve beklenmedik bir ifadeye dönüşmesini sağlar. Bu karşılıklı etkileşim Kuwata'nın eserlerini, yalnızca gelenekselin bir devamı değil, aynı zamanda gelenekle canlı ve sürekli bir alışveriş içinde olan ve bu devinimin içinde taşkınlaşarak büyüyen özgün bir sanatsal anlatım olarak konumlandırır.

Görsel 5 Kuwata, Takuro. (2018). Platinum Decorated Stone-Burst Ball [Porselen, taş, sır, pigment, platin]. 28 x 11 x 18 cm.

https://theroom.loewe.com/en/artwork/takuro-kuwata/platinum-decorated-stone-burst-ball

Taş Kullanımının Takuro Kuwata'nın Sanat Pratiğindeki Rolü

Seramik kimyası bağlamında, taş materyalinin bünyedeki varlığı ilk bakışta anomali bir unsur gibi algılanabilir ancak doğadaki hammaddelere dayanan seramik alanının birçok hammaddesi taşın işlenmesi ile elde edilmektedir. Geleneksel seramik pratikleri, homojen kil bünyeleri ve kontrollü mineral kompozisyonları üzerine inşa edilmiştir. Kil minerallerinin temelini oluşturan silika ve alümina gibi oksitlerin yanı sıra, çeşitli metal oksitleri de içeren taşlar, seramik bünyesiyle kompozit bir yapı oluşturarak, sinterleme süreçlerine ve malzemenin son özelliklerine katkıda bulunabilir. Dolayısıyla, taş doğa ile iç içe olan seramik üretiminde geleneksel olarak katkı malzemelerine dönüşerek var olur. Bu dönüşümün, içleşmenin ve bütünleşmenin olmadığı durumda taş öteki haline gelerek farklı bir malzeme olarak konumlanır.

Görsel 6 Kuwata, Takuro. (2018). *Çay Kasesi* [Porselen, taş, sır, pigment, altın, platin]. 29 x 28 x 31 cm. https://theroom.loewe.com/en/artwork/takuro-kuwata/tea-bowl-1

Seramik form bağlamında taş materyalinin kullanımı, özellikle geleneksel Japon seramik kültürünün niş bir alanından bakılmadığında, alışılmadık ve konvansiyonel beklentilerin ötesinde bir estetik yaklaşımı ortaya koyar. Geleneksel seramik pratiği, form verme ve yüzey işleme süreçlerinde kilin homojenliğini ve kontrol edilebilirliğini ön plana çıkarırken, taşın dahil edilmesi bu tekdüzeliği dramatik bir şekilde bozar. Taş, seramik bünyesinde heterojen, öngörülemeyen ve doğal bir unsur olarak ortaya çıkar. Taşın seramik forma entegre edilmesi, öncelikle dokusal ve görsel düzeyde çarpıcı bir kontrast yaratır. Pürüzlü, sert ve çoğu zaman mat yüzeyli taş, seramiğin pürüzsüz, işlenmiş ve canlı renkli ya da parlak yüzeyiyle tezat oluşturur. Bu zıtlık, eserde dinamik bir gerilim alanı yaratır. Beklenmedik bir şekilde forma dahil olan taş, izleyicinin dokunma ve görme duyularına aynı anda hitap ederek zenginleştirilmiş bir algısal deneyim sunar. Taş, doğada hazır bulunan, işlenmemiş ve özgün bir materyaldir. Endüstriyel süreçlerle işlenmiş kilden üretilen seramik formda kullanıldığında, doğanın hamlığı, işlenmemişliği ve kendine özgü dokusu, sanatsal ifadeye dahil edilmiş olur. Bu durum, esere organik ve doğayla bağlantılı bir değer katar. Seramik, insan eliyle şekillendirilmiş, kültürel bir ürün olarak algılanırken, ham taşın varlığı bu algıyı kırar ve esere doğal bir katman ekler.

Seramik üretiminde, sanatçı genellikle malzeme ve süreç üzerinde kontrollü bir hakimiyet kurmaya çalışır. Ancak taşın dahil edilmesi, sürece kontrolsüzlük ve tesadüf unsurunu getirir. Taşların pişirme sırasında nasıl davranacağı, çatlakların nasıl oluşacağı ve yüzeyde nasıl bir etki yaratacağı önceden tam olarak kestirilemez. Bu belirsizlik, esere canlılık ve özgünlük katmanın yanı sıra, sanatçıyı sürecin akışına bırakmaya ve tesadüfleri kabul etmeye teşvik eder.

Görsel 7 Takuro Kuwata, İsimsiz, Seramik, 2021, 30 x 25 x 20 cm.
https://www.artsy.net/artwork/takuro-kuwata-sang-tian-zhuo-lang-untitled-100

Taşın seramik formda kullanımı, sadece estetik bir tercih olmanın ötesinde, anlamsal bir derinlik de taşır. Taş izleyicinin baktığı kültür dünyası ile dönüşerek, kalıcılığı, dayanıklılığı, zamanın izlerini ve dünyevi varoluşu sembolize edebilir. Seramik formda taşın kullanılması, bu sembolik anlamları esere transfer etme ve sanatsal ifadeyi zenginleştirme potansiyeli sunar. Sanatçı, taşın bu doğal ve sembolik gücünü kullanarak, eserine çok boyutlu ve özgün bir karakter kazandırabilir.

Takuro Kuwata'nın taşla bütünleşmiş seramik eserlerinde, taş materyali seramik form bütünlüğünden ayrılma eğilimi sergiler gibidir. Seramiğin plastik ve kuşatıcı niteliğine karşın taşın rijit ve dirençli doğası, izleyicinin algısını derinden etkiler. Torna aracılığıyla ya da el ile şekillendirilmiş bu formlar, insan iradesinin ürünü olarak belirginleşirken, şekillendirilmemiş taş parçaları, doğal varoluşun müdahalesizliğini sunar. Bu karşıtlık, eserlerde yalnızca görsel bir düzlemde değil, aynı zamanda fiziksel bir etkileşimde de kendini gösterir. Genleşme sürecindeki taşlar, içinde bulundukları seramik bünye ile bütünleşmeyi reddeder, formları yapısal olarak zorlayarak eser ile bütünleşik varlıklarını sürdürür.

Takuro Kuwata'nın Renk Paleti ve Üslubu:

Takuro Kuwata'nın seramik eserlerini tanımlayan en belirgin özelliklerden biri, şüphesiz cesur ve canlı renk paleti ile alışılmadık biçimsel üslubunun özgün bir sentezidir. Sanatçının yapıtları, geleneksel seramik anlayışının sınırlarını zorlayan, adeta bir renk ve form patlaması olarak izleyici karşısına çıkar. Renkler birçok işinde form oluşturan büyük kütleli sırlar ve kaya parçaları halinde kendini gösterir. Kuwata'nın renk ve biçim tercihleri, eserlerinin sadece görsel çekiciliğini değil, aynı zamanda duygusal etkisini ve anlamsal derinliğini de belirleyen temel unsurlardır. Kullandığı renk paleti ve biçimsel üslubunun, renk-eser ilişkisi, parlak renklerin algıdaki rolü ve psikolojik etkileri açısından incelenmesi, eserlerinin anlaşılması açısından önemlidir.

Kuwata'nın eserlerinde renk, form ile ayrılmaz bir bütünlük içindedir. Sanatçı, sıklıkla beklenmedik ve canlı renkleri bir araya getirerek, seramik formlarına enerji, dinamizm ve neşe katar. Kullandığı renkler, çoğunlukla parlak ve doygun tonlardan oluşur; elektrik mavileri, canlı sarılar, neon pembeler ve parlak yeşiller gibi alışılmadık renkler, geleneksel seramik paletinin dışına çıkarak, çağdaş ve aykırı bir estetik yaratır. Nitekim Numero dergisindeki bir makalede Kuwata'nın seramikleri "oneiric ceramic" yani "düşsel seramik" olarak tanımlanırken, eserlerindeki renkler "canlı ve çarpıcı" olarak nitelendirilmektedir (Trembley, 2020). Bu renkler, seramik formların yüzeyinde adeta patlamalar halinde kendini gösterir ve esere heyecan verici, beklenmedik bir etki yükler.

Görsel 8 Kuwata, T. (2014). *Doro doro (Melt Down),* Taş ve Porselen. 29.21 x 45.085 x 40.005 cm. https://philipmartingallery.com/exhibitions/54/works/artworks-3564-takuro-kuwata-doro-doro-melt-down-2014/

Renklerin sanat ve tasarım alanında formun algılanmasındaki rolü yadsınamaz. Parlak renkler, dikkat çeken ve öne çıkaran özellikleri sayesinde, formun sınırlarını belirginleştirir ve izleyicinin odağını eserin belirli bölgelerine yönlendirir. Renk, formun boyutunu, hacmini ve dokusunu algılama biçimimizi de etkileyebilir. Kuwata'nın eserlerinde, parlak renkler, *ishi-haze* tekniğiyle oluşturulan düzensiz ve dokulu yüzeyleri daha da vurgulayarak, esere derinlik ve katmanlılık kazandırır.

Renk, sanat eserlerinde izleyici üzerinde hem fizyolojik hem de psikolojik etkiler yaratır. Renklerin sembolik anlamları da kültürel bağlama göre değişebildiği için genellemelerden kaçınmak gerekse de. Fizyolojik olarak, sıcak renkler (kırmızı, turuncu) metabolizmayı hızlandırır, enerji verirken, soğuk renkler (mavi, yeşil) sakinleştirici etki gösterir. Psikolojik olarak ise sıcak renkler heyecan, tutku gibi duyguları tetiklerken, soğuk renkler huzur ve dinginlik hissi verir. Renk, sanat eserinin izleyiciyle kurduğu iletişimin temel araçlarından biridir. (Civcir, 2015)

Kuwata'nın canlı renk paleti, izleyicide bu türden pozitif ve dinamik duyguları harekete geçirmeyi amaçlar ve kökleri batının pop kültürüne dayanır. Sanatçı, savaş sonrası Japonya'da doğmuş ve çocukluğunda Batı kültürünün, özellikle müzik ve modasının etkisi altında kalmıştır. Batı'da yaygın olan canlı ve cesur renk kombinasyonlarının, wabi-sabi'nin dingin ve pastel tonlarından oldukça farklı olduğunu fark etmiştir. Bu zıtlıktan yola çıkarak, wabi-sabi felsefesinin hâkim olduğu dönemin japon seramik sanatına bu canlı renkleri dahil etmenin nasıl bir sonuç vereceğini merak etmiş ve bu iki farklı estetik anlayışı arasında bir köprü kurmayı araştırmıştır (Anand, 2025). Sanatçı bu anlamda yaşadığı çevre ile beraber dönüşmüştür ve renk bu dönüşümde önemli bir araçtır. Kuwata, rengi, içinden çıktığı geleneği dönüştürmek ve güncel bir anlatım için bilinçli bir şekilde kullanmıştır.

Bu nokta, Kuwata'nın renk kullanımı, eserlerindeki taş uygulamasıyla kurduğu ilişkiyi daha da belirginleştirir. Geleneksel Ishi-haze tekniği kaplar genellikle doğal, toprak tonları ve mütevazı renklerle sınırlıyken, Kuwata bu tekniği alışılmadık derecede canlı ve parlak renklerle birleştirerek derin bir sapma yaratır. Taşın ham, doğal ve işlenmemiş dokusu ve doğal renkleri, parlak ve yapay renklerle yan yana geldiğinde, eserlerde güçlü bir gerilim ve zıtlık meydana gelir. Gerilim insan ve doğa arasındadır ve bu zıtlık, Kuwata'nın seramiklerini tarihsel bağlamından aşarak, tamamen çağdaş ve kişisel bir ifadeye dönüştürmesinin önemli bir unsurudur. Geleneksel seramik pratiğinde renk ve malzeme uyumu ve bütünlüğü ön plandayken, Kuwata bu uyumu bilinçli olarak bozarak, eserlerine malzemenin geleneksel beklentilerine aykırı bir dil kazandırır.

Sanatçının kendine özgü renk kullanımındaki ustalığı ve üslubundaki ayırt edici nitelikler, eserlerinin estetik gücünü ve akılda kalıcılığını perçinleyerek, Kuwata'yı çağdaş seramik pratiğinde özgün bir konuma taşımaktadır.

Sonuç

Seramik sanatı, özünde barındırdığı plastisite ve dönüşebilirlik potansiyeli sayesinde, tarih boyunca farklı malzemelerle etkileşime girerek sürekli bir evrim geçirmiştir. Bu etkileşim, seramiğin sadece işlevsel bir nesne olmanın ötesine geçerek, zengin bir sanatsal ifade aracına dönüşmesini sağlamıştır. Günümüzde çağdaş seramik sanatçıları, metal, ahşap, cam, tekstil ve hatta geri dönüştürülmüş malzemeler gibi çok çeşitli materyalleri seramikle bir araya getirerek hem teknik hem de kavramsal anlamda yepyeni ufuklar açmaktadırlar. Bu disiplinler arası yaklaşım, seramiğin geleneksel sınırlarını aşındırırken, aynı zamanda malzemenin doğasındaki karşıtlıkları (kırılganlık-dayanıklılık, pürüzsüzlük-pürüzlülük, doğallık-yapaylık vb.) vurgulayarak, esere katmanlı bir anlam ve estetik zenginlik katmaktadır. Seramik dışı malzemelerin kullanımı, sanatçının yaratıcılığını tetikleyerek, özgün form arayışlarına ve anlatım biçimlerine olanak tanımaktadır. Takuro Kuwata örneğinde olduğu gibi, seramik sanatında farklı malzeme kullanımı, sadece estetik bir tercih olmanın ötesinde, derin bir tarihsel ve kültürel bağlamı da beraberinde getirir. Kuwata'nın, Japon seramik geleneğinin köklü teknikleri olan ishi-haze ve kairagi'yi çağdaş bir yorumla ele alması, gelenek ile güncel arasındaki gerilimli ilişkiyi gözler önüne serer. Sanatçının, taşın seramik bünyedeki öngörülemez davranışlarını "kusur" olarak görmek yerine, sanatsal ifadenin ayrılmaz bir parçası haline getirmesi, seramik sanatında mükemmeliyetçilik anlayışına meydan okuyan geleneğin devamıdır. Kuwata'nın cesur renk paleti ve biçimsel üslubu, geleneksel seramik estetiğinin dışına çıkarak, izleyiciyi şaşırtan, heyecanlandıran ve düşündüren bir deneyim sunar. Seramik sanatında farklı malzeme kullanımı, sanatçılara sonsuz bir yaratıcılık alanı sunarken, izleyicilere de çok katmanlı, düşündürücü ve duyusal bir deneyim yaşatmaktadır.

Kaynaklar

Alisonjacques. (2025, Şubat 20). *artists*. alisonjacques: https://alisonjacques.com/artists/takuro-kuwata?utm_source adresinden alındı

Alisonjacques. (tarih yok). *Artists/Takuro-kuwata*. Mart 12, 2025 tarihinde Alisonjacques: https://alisonjacques.com/artists/takuro-kuwata adresinden alındı

Anand, K. (2025, Temmuz 6). *Takuro Kuwata's Ceramics Reimagine Wabi-Sabi in Technicolour*. Şubat 20, 2025 tarihinde somethingcurated: https://somethingcurated.com/2025/01/06/takuro-kuwatas-ceramics-reimagine-wabi-sabi-in-technicolour/?utm_source adresinden alındı

Christian, J. (16, Mayıs 01). *Exhibition | Aneta Regel: "Gneiss" at Carpenters Workshop Gallery*. Cfileonline: https://cfileonline.org/exhibition-aneta-regel-gneiss-at-carpenters-workshop-gallery-paris-contemporary-ceramic-art-cfile/ adresinden alındı

Civcir, E. (2015). *Temel Tasarım ve Tasarım İlkeleri.* İstanbul: Dora Basım Yayın Dağıtım.

Clark, G. (2020, Ocak 14). *POV | Garth Clark's Open Letter to Takuro Kuwata*. cfileonline: https://cfileonline.org/pov-garth-clarks-open-letter-to-takuro-kuwata/ adresinden alındı

DURMAZ, K. (2018). Çağdaş Sanatta Malzemenin Dönüşümü. Kayseri: T.C Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Resim Ana Sanat Dalı.

Güney, E. &. (2020). Yapay zekâ ile sanatsal üretim pratiğinde sanatçının rolü ve değişen sanat olgusu. *Sanat ve Tasarım Dergisi*(26), s. 415-439.

KOGEI STANDARD. (tarih yok). *Crafts Glossary*. Ocak 2025, 31 tarihinde Kogei Standart: https://www.kogeistandard.com/resource/kairagi/ adresinden alındı

Mothes, K. (2025, Temmuz 6). *Ceramics and Glass Merge in Christina Bothwell's Transformative Sculptures*. thisiscolossal: https://www.thisiscolossal.com/2025/01/christina-bothwell-glass-ceramics/ adresinden alındı

Resoruce Crafts Glossary. (tarih yok). Şubat 2, 2025 tarihinde Kogeistandard: https://www.kogeistandard.com/resource/stone-bursts/ adresinden alındı

Sarnıç, K. Ö. (2016). Seramik Malzemenin Taklit Aracı Olarak Kullanım Olanakları. *Journal of International Social Research*, s. 415-415. doi:10.17719/jisr.20164520620.

Šifkovič, K. (2015, 7 3). *Bringing the power of nature into ceramic: Interview with Takuro Kuwata*. AZITO: http://azito-art.com/topics/bringing-the-power-of-nature-into-ceramic-interview-with-takuro-kuwata/ adresinden alındı

The Metropolitan Museum of Art. (tarih yok). *Seeing is Believing*. Metmuseum.: https://www.metmuseum.org/art/collection/search/705456 adresinden alındı

Tomio Koyama Gallery. (2016, 20 03). *Takuro Kuwata exhibition*. tomiokoyamagallery: http://tomiokoyamagallery.com/en/exhibitions/takuro-kuwata-exhibition/ adresinden alındı

Trembley, N. (2020, 02 08). *Oneiric Ceramic With Takuro Kuwata*. Numéro: https://numero.com/en/non-classifiee-2/oneiric-ceramic-with-takuro-kuwata/ adresinden alındı

AN EXAMPLE OF MIXED MATERIALS USED IN CERAMIC ART: TAKURO KUWATA CERAMICS

Şafak Çetin ÖZKAN

ABSTRACT

This study examines the historical transformation of material usage in ceramic art and its role in contemporary practice, emphasizing the impact of material on form, meaning, and expression. The research focuses on the unique technical and conceptual approaches of contemporary ceramic artists who combine ceramics with diverse materials such as metal, wood, glass, and stone. Within this context, the work of Takuro Kuwata is analyzed as a primary case study of non-ceramic material integration. The analysis demonstrates that Kuwata establishes a bridge between tradition and innovation by reinterpreting traditional Japanese techniques (such as ishihaze and kairagi) through a contemporary lens. Furthermore, it highlights how he pushes the boundaries of the discipline through his bold use of color and stones, thereby generating new meanings regarding the nature of the material. Ultimately, this study reveals that the incorporation of mixed materials in ceramic art offers a broader expressive range, facilitates the transcendence of traditional frameworks, and fosters the development of novel forms of expression, as exemplified by Kuwata's oeuvre.

Keywords: Ceramic art, Mixed media, Contemporary art, Takuro Kuwata, Japanese ceramic tradition, Stone, Ceramic glaze